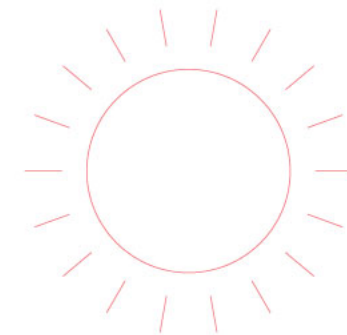

Norge trenger et nasjonalt kompetansesenter for miljø og helse

Rotary Langesund, April 2019

I Norge dør 5000 mennesker hvert år, som følge av miljøpåvirkninger (WHO).

Det er mangel på gode data og kunnskap, og globalt er dei skadelege helseeffektane av miljøgifter undervurderte.

Folkehelsemeldingen 2019

Helse- og omsorgssektoren forventes å ha kunnskap om hvilke verdier de forvalter og skaffe seg oversikt over hendelser som kan føre til ekstraordinære belastninger.

Unik historie i Grenland

Et industrieventyr har bygget unik kunnskap om forurensing, opprydding og miljø- og helsedata.

Eivind Thiis-Evensens bidrag til oppbygging av faget arbeidsmedisin i Norge.

Norges første arbeidsmedisinske avdeling ved Telemark sentralsjukehus

Oppstarten på Statens forurensningstilsyn.

Skrive ny historie med et grønt fortegn.

Kompetansesenter miljø og helse AS

Registrert i oktober 2019.

Sykehuset Telemark HF, Universitetet i
Sørøst-Norge og Vekst i Grenland er eiere.

Signert intensjonsavtale mellom
miljømedisinske fagmiljøer og senteret.

Nasjonalt miljømedisinsk nettverk

— FORSKNING
— FORMIDLING
— INNOVASJON

En møteplass og koblingsboks for lokalt, nasjonalt og globalt miljømedisinsk fagmiljø .

Miljøpåvirkninger

LUFTFORURENSNING

1 av de 10 viktigste risikofaktorene for sykdomsbyrde i Norge (Helsedirektoratet).

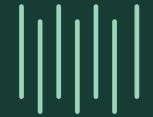
MILJØGIFTER

Over halvparten av kjemikaliene som ble produsert i EU i 2015 var stoffer med kjente helsefarlige egenskaper (Eurostat, 2017).

INNEKLIMA

3 av 10 boliger har fuktproblemer som bør utbedres (FHI, 2016).

STØY

Om lag 2 millioner nordmenn er utsatt for støy over det anbefalte nivået utenfor boligen sin (FHI).

KLIMAENDRINGER

Den globale oppvarmingen er omtalt som den største trusselen mot global helse i det 21. hundreåret (WHO).

Miljømedisin i Norge

Befolkning

Føler seg syk og går
til fastlege

?

Utredes og behandles
hos fastlege

Dagens situasjon

Dagens utfordringer

Befolkning

Føler seg syk og går
til fastlege

Utredes og behandles
hos fastlege

Dagens situasjon

KMH | KOMPETANSEENTER
MILJØ OG HELSE

- Mangler regionalt mandat ved sykehusene
  - Pasientnær forskning uteblir
  - Kunnskap lite tilgjengelig
- Kommuner mangler støtte i komplekse saker
- Fremtidige miljø- og klimautfordringer

Fremtidens miljømedisin i Norge

Befolkning

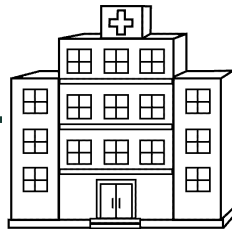
Føler seg syk og går til fastlege

Utredes og behandles hos fastlege

Dagens situasjon

Henvises til spesialist

Utredes ved miljømedisinske avdelinger

Fremtidig helsetilbud

Bidra til forskning

Forskning:
Koordinering og innsamling av data og målinger

Fremtidig kompetansesenter

Informasjon før, under og etter sykdom

Formidling:
Rådgeving, utdanning og kommunikasjon

Sunne produkter og tjenester

Innovasjon:
Grønn nærings- og samfunnsutvikling

Strategi 2020-2022

Visjon

Sunne mennesker i en sunn verden.

Misjon

Kompetansesenter for miljø og helse skal være en nasjonal møteplass og koblingsboks som aktivt løfter frem lokale og globale miljømedisinske utfordringer og løsninger.

Langsiktige mål

Kunnskapsbase for miljømedisin

En aktiv og pasientnær kunnskapsbase for miljømedisin.

Nasjonal og global møteplass

En tverrfaglig koblingsboks for forskning, formidling og innovasjon.

Nært befolkning og lokale helsetjenester

Omsette miljømedisinsk kunnskap til praktiske forebyggende og akutte tiltak.

Langsiktige mål

Kunnskapsbase for miljømedisin

En aktiv og pasientnær kunnskapsbase for miljømedisin.

Nasjonal og global møteplass

En tverrfaglig koblingsboks for forskning, formidling og innovasjon.

Nært befolkning og lokale helsetjenester

Omsette miljømedisinsk kunnskap til praktiske forebyggende og akutte tiltak.

FN's bærekraftsmål

Mål 3. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Mål 4. Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Mål 6. Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Mål 9. Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon

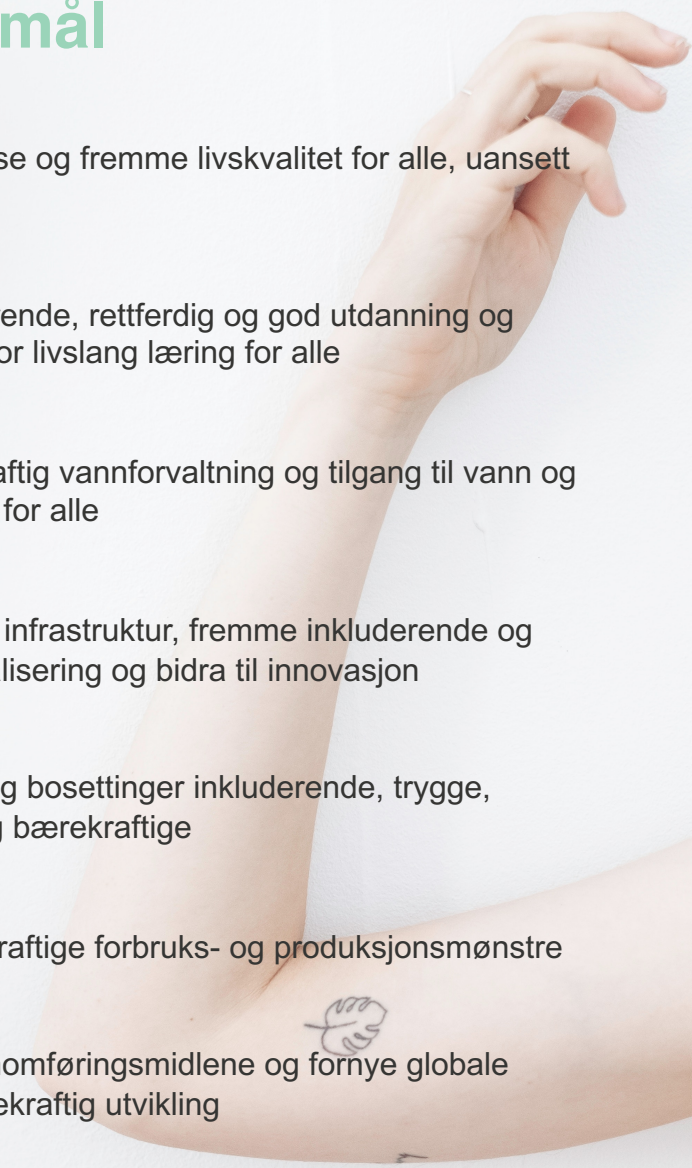
Mål 11. Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

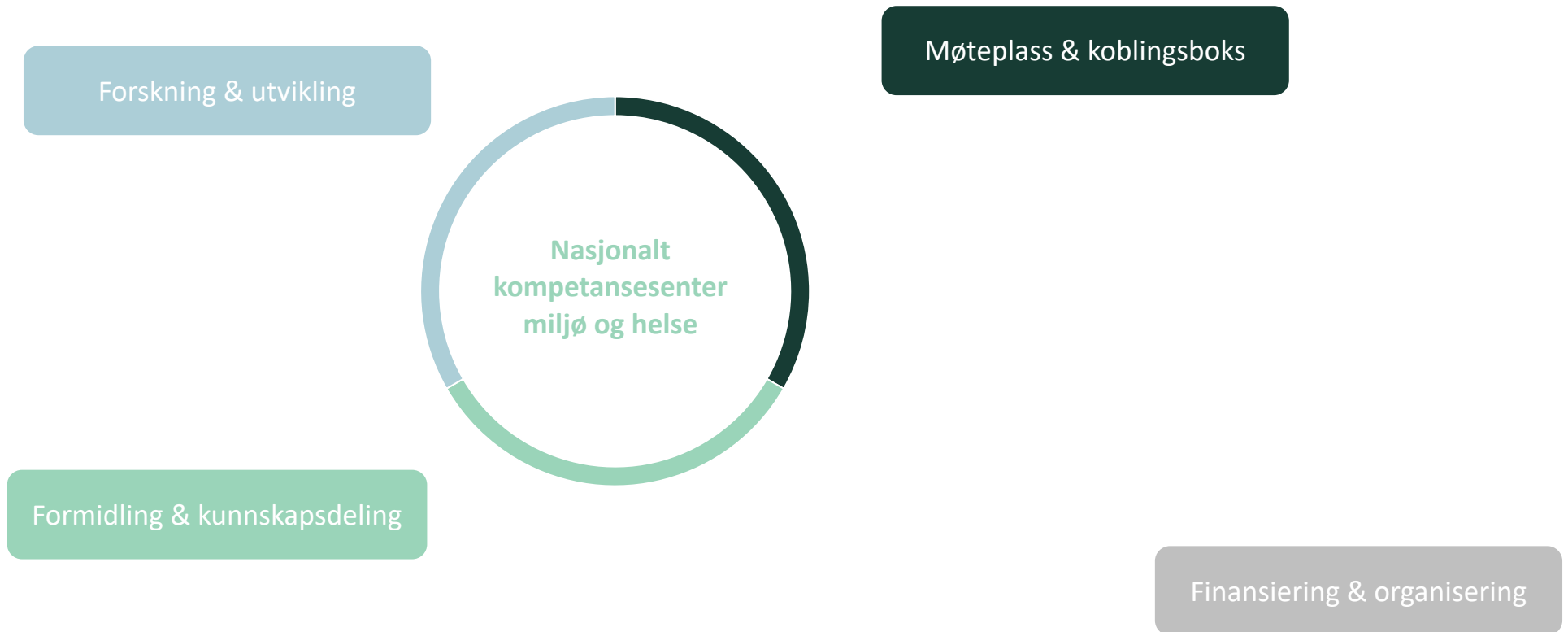
Mål 12. Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

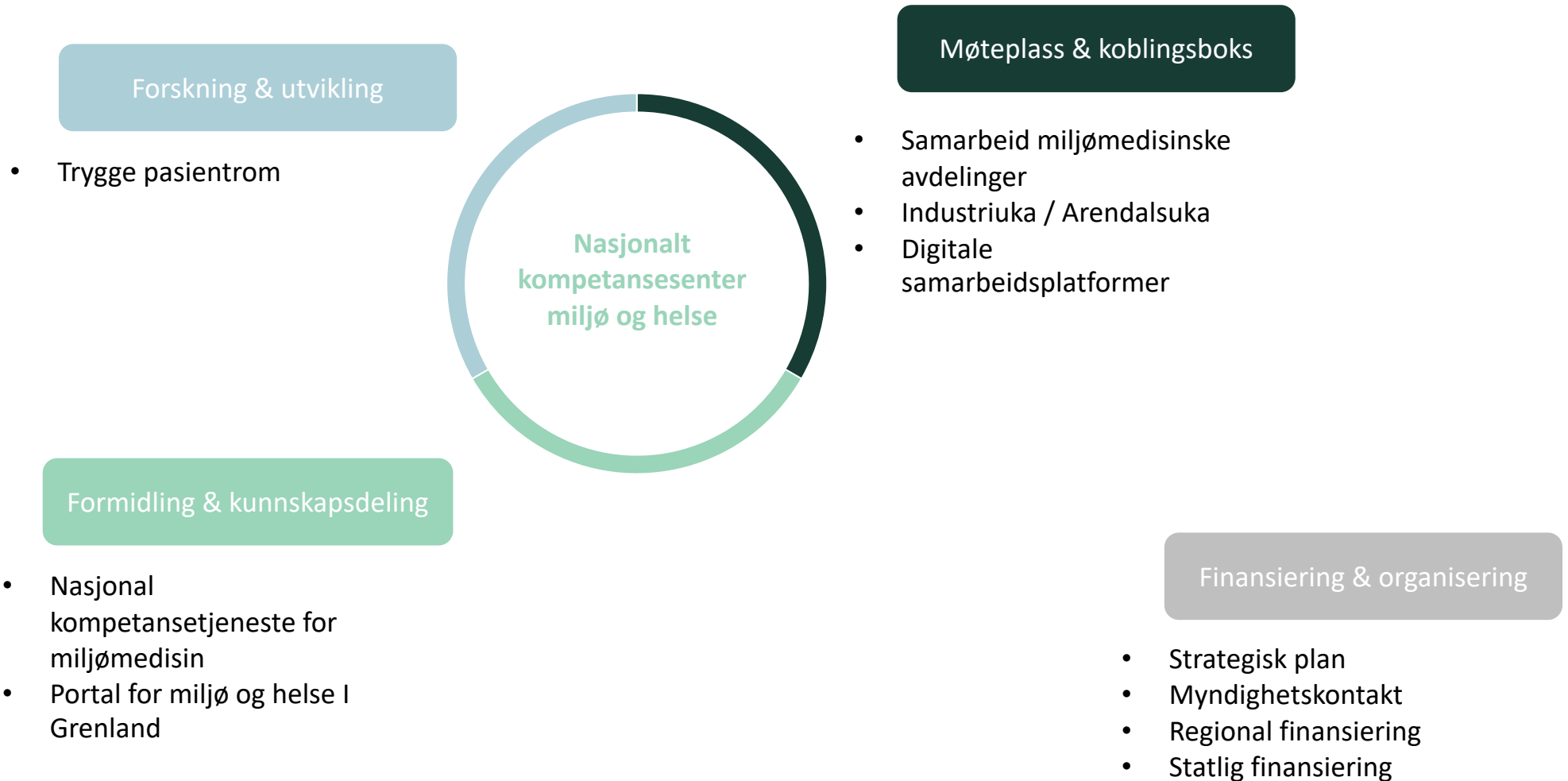
Mål 17. Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Prosjekter og aktiviteter

Prosjekter og aktiviteter

Statsbudsjettet 2019

Komiteen har merket seg initiativet som Telemark fylkeskommune og kommunene i Grenland har tatt for å opprette et nasjonalt kompetansesenter for miljø og helse.

Komiteen er positiv til initiativet, og ser at prosjektet adresserer en rekke utfordringer med koordinering av tilbudet innen miljø og helse. Prosjektet har en målsetting om å være et samlende og tverrfaglig nettverk, som bidrar til forskning, forebygging og nyskaping på et viktig område.

Folkehelsemeldingen 2019

Komiteens medlemmer fra Høyre Frp, KrF og Venstre merker seg at global luftforurensning blir sett på som den miljøfaktoren som fører til størst helsetap. FN inkluderte nylig luftforurensning som en av de faktorene som skal inkluderes i arbeidet mot ikke-smittsomme sykdommer.

Flertallet merker seg initiativet Telemark fylkeskommune og kommunene i Grenland har tatt for å etablere et Nasjonalt kompetansesenter for miljø og helse. Senteret har planer om blant annet å arbeide for at forskning og relevant kunnskap skal bli lettere tilgjengelig for befolkningen slik at de kan ta gode helsevalg.

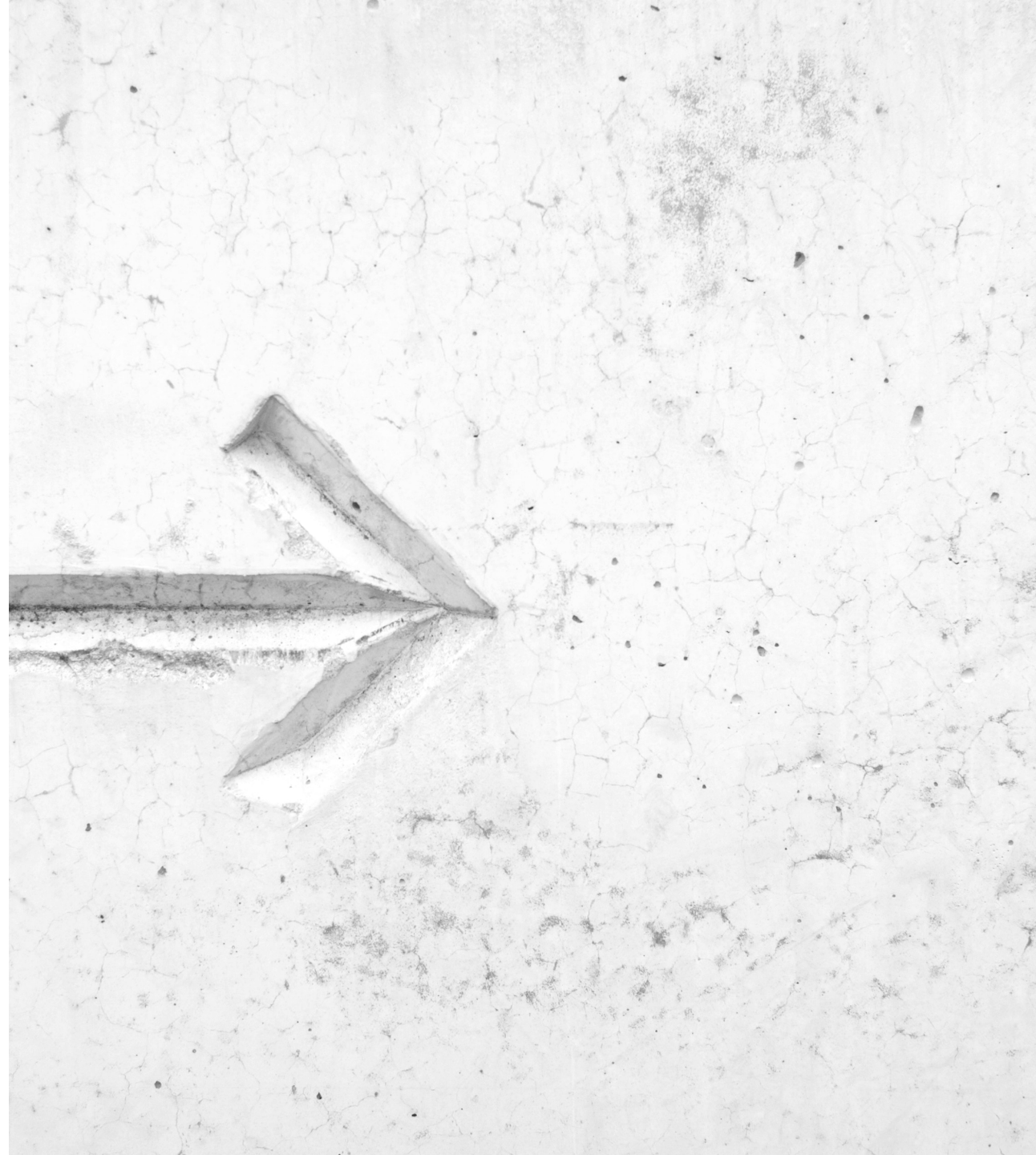

Veien videre

Utvikle organisasjonen.

Synligjøre behov for ny kunnskap, og bidra med forslag til løsninger.

Søknad om statlig finansiering av nasjonalt kompetansesenter for miljø og helse.

KM4 | KOMPETANSEENTER
MILJØ OG HELSE